

[eu och facket]

Den privata välfärdsmarknaden växer

I Stockholms har andelen privata entreprenörer inom omsorgen om äldre och funktionshindrade ökat från 31 till 46 procent på fem år.

– Inköp av social omsorg ökar, men det skiljer sig väldigt mycket mellan kommunerna, säger Mattias Lundbäck på näringslivets forskningsinstitut Ratio.

En rapport han har skrivit för Stockholms handelskammare visar att moderatstyrda Stockholmskommuner som Solna, Danderyd, Nacka och Täby ligger i privatiseringstopp, medan Upplands-Bro, som länge var en av Socialdemokraternas styrda kommuner, ligger i botten med bara 7 procent av omsorgen av äldre och funktionshindrade i privat regi. Motsvarande siffra för Solna, som toppar privatiseringslistan i Stockholms län, är 64 procent, följt av Danderyd med 61 procent och Nacka med 56 procent.

Men även i Upplands-Bro är en förändring på gång då moderaterna kom till makten efter det senaste kommunalvalet.

– Vi är på väg. Vi har beslutat att upphandla ett äldreboende och att införa lagen om valfrihet i äldreomsorgen, säger det moderata kommunalrådet Iréne Seth till Dagens Nyheter.

Omsorg på entreprenad är inte enbart ett storstadsfenomen, det är en stigande trend ganska opåverkad av politiska majoriteter, enligt Mattias

Lundbäck.

– Jag lutar åt att det inte enbart är en politiskt driven trend, det handlar i huvudsak om ekonomi. Om den fortsätter kommer minst hälften av all vård och omsorg att drivas av vinstdrivande och ideella aktörer, säger han.

EU-kommissionen konstaterar att Sveriges sjukvårdsutgifter stiger från 7,2 procent av BNP 2003 till 8,0 procent 2060. Kostnaderna för omsorgen av äldre och funktionshindrade stiger från 3,5 till 5,8 procent av BNP. I kronor betyder det en ökning med 250 miljarder.

JÄMFÖRT MED ÖVRIGA EU ÄR Sverige fortfarande avvikande, med en stor andel vård och omsorg i offentlig regi.

– Sannolikt får vi se en väldigt snabb ökning av marknaden för ideella och vinstdrivande aktörer, framför allt inom äldreomsorgen. Det kommer att vara en av de absolut dominerande branscherna, säger Mattias Lundbäck.

– Vi måste också öppna dörren för utländska aktörer, säger Håkan Ekengren, statssekreterare på näringsdepartementet, till Dagens Nyheter.

Inte nog med att rikskapitalbolagen Carema, Aleris, Capio och så vidare, ska få fortsätta att lägga under sig den svenska välfärdsmarknaden, nu ska även – om näringsminister Annie Lööf, Sveriges svar på Margret Thatcher, får som hon vill – utländska vårdföretag börja profitera på de sjuka, äldre och funktionshindrade.

Gösta Torstensson

Bli med i Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk

Lavaldomen och EU:s utstationeringsdirektiv visar att EU är ett allvarligt hot mot den svenska arbetsmarknadsmodellen med konflikträtt och kollektivavtal, eller med andra ord ett grundskott mot de landvinningar som svensk fackföreningsrörelse gjort de senaste hundra åren.

Lissabonfördraget, den nya EU-grundlagen, innebär inget skydd för de fackliga rättigheterna såsom det hävdas från LO-ledningen och andra EU-entusiaster. Tvärtom så innebär Lissabonfördraget i praktiken att Lavaldomen och andra antifackliga EU-domar grundlagsfästs, dvs. de blir cementerade och opåverkbara för politiska beslutsfattare.

Och, som vanligt i EU-sammanhang, det kommer mera. Riksdagen har införlivat EU:s tjänstedirektiv i svensk lagstiftning, vilket medför att låglönekonkurrensen kommer att breda ut sig än mer. Regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att föreslå hur EU:s bemanningdirektiv ska implementeras i svensk lagstiftning. EU-kommissionen planerar ett säsongsarbetardirektiv som enligt LO:s Wanja Lundby-Wedin öppnar för ”en total avreglering av arbetsmarknaden”.

För att bjuda motstånd mot denna förödande utveckling har Folkrörelsen Nej till EU initierat ett tvärfackligt nätverk, Folkrörelsen Nej till EU:s Fackliga Nätverk. Det är öppet för dig som är fackligt aktiv [eller bara medlem] och EU-kritisk. Det kostar ingenting och du behöver inte vara

medlem i Folkrörelsen Nej till EU [men det är inget hinder].

Nätverkets syfte är utbyte av information, kunskapsuppbyggnad samt att anordna och samordna olika aktiviteter. Nätverket har startat som en mejlgrupp för informationsspridning och med att producera ett digitalt nyhetsbrev. Vi kommer också efterhand att anordna seminarier, hearingar, studiecirklar etc, i egen regi eller i samarbete med andra organisationer. Nätverket har också kontakt och samarbete med andra fackligt inriktade EU-kritiska organisationer, såsom Fagbevaegelsen Mod Unionen i Danmark, Trade Unionists Against the EU Constitution i England, och Nei til EU:s Faglig utvalg i Norge.

Nätverket administreras av Gösta Torstensson, Folkrörelsen Nej till EU [och passiv medlem i Kommunal]. Du som vill bli med i nätverket mejlar gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

Eva Anderzon, Kommunalarbetareförbundet
Jan-Erik Gustafsson, Fackförbundet ST
Jannika Fahlander, Handelsanställdas Förbund
Jannis Konstantis, Fackförbundet Seko
Kent Wahlberg, Livsmedelsarbetareförbundet
Maria Pohn, Vårdförbundet
Mats Norrstad, Lärarförbundet
Pie Blume, Fackförbundet Unionen
Minna Pyykölä, Journalistförbundet
Patrik Ljunggren, Transportarbetareförbundet
Peter Lilja, Industrifacket Metall
Rolf Axelsson, Hamnarbetareförbundet
Magnus Renman, Fackförbundet GS
Lars Lundberg, Byggnadsarbetareförbundet
Marcus Carlstedt, Lärarnas Riksförbund

EU blir alltmer maktfullkomligt

”Idag börjar vi på allvar se konturerna av det maktfullkomliga EU som motståndarna varnade för”, skriver Arbetarens chefredaktör Daniel Wiklander [29 mars].

”Kriserna i södra Europa har lett till snabba och långtgående åtgärder, där expertregeringar utan parlamentariskt stöd tillsatts i flera länder. Samtidigt pågår en målmedveten utveckling där EU-kommissionens ledamöter och EU-domstolens tjänstemän formar unionens och därmed medlemsländernas politik. [...] Principen om att det ska finnas okränkbara friheter för företag och juridiskt skydd mot fackliga stridsåtgärder är en obehaglig form av korporativism som får Arbetsdomstolen att blekna i jämförelse.”

Inhyrd arbetskraft ökar i antal

Bemanningsbranschen ökade kraftigt i fjol och sysselsatte 21 procent fler personer än året före.

– Vi har slagit rekord i både omsättning och när det gäller vår andel av den totala sysselsättningen, säger Henrik Bäckström, vd för branschföreningen Bemanningsföretagen.

2011 utgjorde antalet sysselsatta i bemanningsföretagen 1,4 procent av alla sysselsatta. Bäckström räknar med att branschen kommer att fortsätta att öka och hamna på omkring 3 procent av antalet sysselsatta.

EU-regler hindrar säkerhet

– Jag har sett flera arbetskamrater slås blodiga, Tomas Holmquist, huvudskyddsombud för Kommunal på tekniska förvaltningen i Örebro [Kommunalarbetaren nr 6/2012].

Tomas Holmquist har under flera år varit på sina chefer om att trepunktbälten bör installeras i fordon som körs i trafik, typ gräsklippare, utan resultat. Till slut gjorde han en anmälan till Arbetsmiljöverket med hänvisning till arbetsmiljölagen enligt vilken arbetsgivare är skyldiga att ersätta utrustning som kan leda till olycksfall.

Arbetsmiljöverket skriver i sitt beslut att maskinerna är godkända av EU, och de inte kan ställa hårdare krav än EU.

Franska centralorganisationer ratar extremhögern

Absolut inte Marine Le Pen. Och helst inte Nicolas Sarkozy. Så kan man sammanfatta de största franska fackliga organisationernas inställning inför vårens val av både president och parlament, nationalförsamlingen.

De två största fackliga centralorganisationerna, CGT och CFDT, är politiskt oberoende. Men det hindrar inte att de uttalar sig öppet mot extremhögerens Le Pen.

– Vi uppmanar inte folk att rösta på en speciell kandidat. Men däremot kan vi ju säga att vi föredrar vissa förslag som framförs av vänstern, som en höjning av minimilönen och ett hyrestak, säger CGT:s Laurence Bordron till Kommunalarbetaren [nr 6/2012].

Tysk strejk för högre löner

Flygresenärerna i Tyskland drabbades den 27 mars av förseningar och inställda flyg eftersom fackförbundet Verdi utlyst strejk för att få igenom ett krav på 6,5 procents löneökningar för landets offentlighetsanställda.

På Frankfurts flygplats, landets största, var mer än vart tredje flyg inställt. Även flygplatserna i Berlin, Stuttgart och Hannover, drabbades. Verdi-anslutna arbetare i skolor, barnhem och på myndighetskontor har strejkat tidigare i mars.

Sverigedemokrat utesluten ur facket

Återigen har en fackförbundsmedlem blivit utesluten på grund av engagemang i Sverigedemokraterna, den här gången från LO-förbundet Transport. Inget konstigt med det. Någon rätt till medlemskap finns inte.

Nog är det märkligt att svenska medier uppfattar detta som så uppseendeväckande att det blir rubriker varje gång. Det vittnar om okunskap om vad facket är – en idéburen rörelse samlad kring en vision som inte är förenlig med främlingsfientlighet.

Merkozypakten bäddar för ännu värre kriser

Om en person på sittplats reser sig upp så ser han bättre. Men om alla gör det blir effekten inte bättre sikt utan trötta ben. På samma sätt är det ofta i ekonomin. Ett land kan genom en åtgärd få fördelar, men om alla gör likadant kan resultatet bli förödande. Det ser vi i Europa när länderna samtidigt skär ned efterfrågan på varor och tjänster för att lyda EU:s ledare [inklusive den svenska regeringen]. Den djupa krisen orsakades av vettlös utlåning från banker i kombination med eurosyste­met. När jätteförlusterna kommer hamnar de i den offentliga budgeten och miljoner blir arbetslösa och än fler hamnar på obestånd.

Nu är man i färd med att rädda bankerna genom att de ges närmast räntefria lån för att låna ut till mångdubbelt högre räntor. Men samtidigt kommer Merkozypakten, skapad i Berlin och Paris. I Sverige gäller debatten om vi ska gå med eller ej, det vill säga långsamt smyga in i euron eller behålla den frihet som gjort att vi klarat oss så mycket bättre än euroländerna. Till och med eurons fader Jacques Delors erkänner i Dagens Nyheter att vi tjänat på vår frihet från euron.

EU:s verkliga ledare, Merkel/Sarkozy, tvingar oss att syssla med fel saker. I stället för att lösa de uppenbara felen i finanssektorn och i EMU-reglerna får man oss att tro att problemet är den offentliga sektorn. Igen ska den för krisen oskyl­diga sättas i tvångströja. Att peka ut de offentliga budgetarna som ansvariga är som att slå sönder termometern när man fryser.

Det märkliga är att ingen verkar ha ifrågasatt själva grundbulten, att alla Europas länder varje år och för all framtid ska ha budgetöverskott.

På ytan låter det ju fint. Men här är en parallell till sittplatsläktaren. Alla länder i EU kan inte ha svenska budgetöverskott. Om en enskild stat har budgetöverskott kan detta balanseras om andra delar av ekonomin, företagssektorn och hushållen, har underskott, annars blir det ett överskott mot utlandet. Sverige har ett sådant stort utrikes­överskott och det har också Tyskland, Norge och Kina.

För att alla länder ska ha budgetöverskott måste företagen eller hushållen vara netto­låntagare – men så ser inte framtiden ut. Lönerna, som ju nästan helt konsumeras, minskar i förhållande till vinsterna, som i allt mindre utsträckning

**Bli medlem i Folk­
rörelsen Nej till
EU. 200 kronor på
plusgiro 433 02
07 – 4.**

går till investeringar och allt mer till utdelningar och finansiella operationer. Hushållens inkomster blir dessutom allt ojämnare fördelade, med hög­inkomsttagare som vinnare och låginkomsttagare som förlorare. Lyxkonsumtionen kommer att öka men också hushållssparandet. Både företagens sparande och hushållen kommer att visa över­skott. Allt detta låter ju idylliskt och hade det gällt ett fåtal länder som i dag, kunde lösningen vara överskott i utrikesaffärerna. Men nu gäller det en hel kontinent där inte alla länder kan ha överskott – och Asien har enorma överskott. De tyska och svenska politikerna verkar tro att den modell som gäller i Tyskland och i Sverige också skulle fungera om de som i dag köper de tyska och svenska varorna i stället blir nettoexportörer.

En utväg vore en kraftig omfördelning från rika till vanliga löntagare, från sparargrupper till konsumenter, och att lönerna skulle få stiga på vinsternas bekostnad. Men sådana förändringar är totalt osannolika i det konservativt styrda Europa.

Med Merkozypakten kommer man i land efter land att tvingas dra ned drakoniskt på de offentliga utgifterna och vid de kriser som uppstår avstå från expansiva åtgärder. Det blir omöjligt för Europas länder att samtidigt ha budgetöverskott, tillväxt och bra arbetsmarknad. När andra globala centra har överskott i utrikeshandeln eller försöker minska sina underskott kan man inte utesluta motåtgärder och i slutändan handelskonflikter.

Kravet på eviga budgetöverskott är därför inte svaret på dagens kris utan bäddar för nya, kanske än värre, kriser. Huvudproblemen finns i de ansvarslösa bankerna och att länderna är för olika för att vara så bundna till varandra. De stora statsskuldena är i huvudsak resultat av krisen – inte orsaken. De måste minskas men i en ordnad takt som inte knäcker ekonomierna.

Roland Spänt

Sverige mästare i liberalisering

Sverige håller den högsta takten i västvärlden vad gäller nyliberala avregleringar och liberaliseringar.

Sveriges arbetare är väl förtrodda med den snabba nedmonteringen av det svenska folkhemmet som byggdes på den reformistiska arbetarrörelsen idé om ett solidariskt samhälle. Nu bekräftar den sanningen av undersökningar som presenterades nyligen i Svenska Dagbladet. I flera parametrar är vårt land faktiskt världsledande vad gäller kapitalistiska liberaliseringar och privatiseringar.

Ett sådant mått är den ekonomiska samarbetsorganisationen OECD:s ECTR-index som mäter hur marknadsanpassning och konkurrens har införts inom post, järnväg, gas, vägtrafik, telekom, el, flyg och vägfrakt. Senaste mätåret är 2007 och då kom Sverige på sjätteplats, med Storbritannien som etta, följt av Tyskland och Danmark och med USA på åttonde plats.

Redan här får vi en indikation på den snabba förvandlingen av Sverige. Vårt land har till och med passerat liberalismens högborg USA vad gäller marknadsanpassad liberalisering.

Än tydligare blir mönstret när SvD redovisar mätningar från en annan liberal organisation The Heritage Foundation i Washington som tillsammans med tidningen The Wall Street Journal sammanställer vad de kallar "Index över ekonomisk frihet". Det är ett slags mått på hur liberaliseringen har gått i 179 länder och som presenteras varje år.

I den senaste redovisningen kommer Sverige här på 21:a plats i världen och som tionde nation i Europa. Men The Heritage Foundation har också på Svenska Dagbladets uppdrag plockat fram en lista på var förändringarna gått snabbast och varit som störst.

Sverige får då stryk av åtta av världens länder, inte oväntat många från före detta öststaterna som Georgien, Azerbadjan och Albanien. Men det finns inget högt utvecklat kapitalistiskt land som kan jämföra sig med den svenska takten i liberaliseringar.

"Bland utvecklade ekonomier är det Sverige som har klättrat snabbast i ranking sedan 1996", konstaterar Antony Kim, politisk analytiker på The Heritage Foundation i Svenska Dagbladet.

SvD lyfter fram några belysande exempel på snabbheten i den nyliberala omvandlingen av vårt land:

- Arbetskraftsinvandringen: "Det svenska regelverket är det mest öppna i OECD."
 - Friskolorna: "Det svenska skolsystemet är världens mest liberala. När det gäller alla elevers rätt att välja finns något liknande bara i Chile. Unikt är att den svenska staten inte alls bryr sig om vem som äger en skola."
 - Järnvägen: "I ett europeiskt perspektiv betraktas vi som ett föregångsland, säger Gunnar Alexandersson, ekonom på Handelshögskolan som gillar avregleringar på räls."
- Högertidningen Svenska Dagbladet noterar nogsamt att avregleringarna sedan 1990 utformats och genomdrivits av såväl socialdemokratiska som borgerliga regeringar.

Lars Rothelius

Vill du veta mer om EMU?

Köp Gösta Torstenssons bok

Myter och fakta om EMU.

Pris 100 kronor [plus porto].

Beställ boken genom att mejla

gosta.torstensson@nejtilleu.se

Stockholmarnas rullstolar blev en kassakista

I Stockholm finns två hjälpmedelscentraler som servar befolkningen med alltifrån duschstolar till rullatorer och kryckor. Norra sidan drivs av det privata företaget Sodexo hjälpmedelsservice, Södra sidan drivs av landstinget.

Sodexo hjälpmedelsservice är en del av Sodexo AB som i sin tur ingår i Sodexo Scandinavian Holding AB, som i sin tur ingår i Sodexokoncernen, vars moderbolag är Sodexo AS med säte i Frankrike.

Beräkningar som Tomas Hjelström, ekonomie doktor i företagsvärdering på Handelshögskolan, gjort på Dagens Nyheter's uppdrag, visar att Sodexo hjälpmedelsservice förra året gjorde en vinst på cirka 75 miljoner kronor före eventuella kostnader inom koncernen.

– Det innebär en rörelsemarginal på över 20 procent. Det är nivåer som bara mycket kapitaltunga verksamheter ligger på, exempelvis Vattenfall när det gick som bästa, säger Tomas Hjelström till Dagens Nyheter [30 mars].

Det nuvarande avtalet löper från 2009 till och med 2013 och ger alltså Sodexo en vinst på, lågt räknat, 300 miljoner kronor. Landstinget har nu valt att säga upp avtalet för att göra en ny upphandling.

Driftsområdesdirektören för sjukvårdsservice och logistik på Sodexo, Stefan Forsgren, vill inte kommentera företagets vinst. Men beklagar att landstinget valt att inte förlänga avtalet.

– Det är synd för vi levererar en bra tjänst där de flesta har varit nöjda; landstinget, brukarna och forskningsarna, säger Stefan Forsgren till Dagens Nyheter.

– Jag hade föredragit att landstinget försökt omförhandla avtalet och prisnivån. Landstinget har uppfattningen att det här är för dyrt och då måste vi respektera det och delta i en ny upphandling.

Olle Sandhammar, verksamhetschef för landstingsdrivna Hjälpmedel Stockholm konstaterar att ”det ligger i varje företags idé att gå med vinst”.

Personalen på Hjälpmedel Stockholm har länge anat att Sodexo gör stora vinster. De har själva ett överskott på 25-30 miljoner per år. Dessutom får Sodexo mer i ersättning än Hjälpmedel Stockholm.

Olle Sandhammar tror att Sodexo har kunnat öka sin vinst ytterligare genom att pressa kostnaderna för inköp, efter de inte behöver följa lagen om offentlig upphandling, vilken innebär en kostsam byråkrati

Lagen om offentlig upphandling [LOU] bygger på EU:s olika direktiv på upphandlingssområdet och innebär att offentliga organ som väljer att konkurrensutsätta verksamheten att, i princip, alltid acceptera anbudet med lägst pris utan hänsyn till andra omständigheter, typ vad som är bäst för de anställda [kollektivavtal] eller konsumenterna [medborgarna].

– Våra vinster täcker ju andra underskott i landstinget och kommer därmed skattebetalarna till godo, men pengarna till Sodexo går rakt ned i deras egna fickor, säger Olle Sandhammar till Dagens Nyheter.

Gösta Torstensson

Mer konfliktbenägna fackföreningar?

Hårdare konfrontationer mellan fack och stat, om fackmedlemskapet sjunker till västeuropeisk nivå. Detta befarar en ny analys från SNS.

Sedan Sverige blev medlem i EU 1995 har fackföreningarnas anslutningsgrad sjunkit från 85 till runt 71 procent.

Om fackmedlemskapet fortsätter att sjunka de närmaste åren kommer konflikten mellan fackföreningar och stat hårdna och stridsåtgärderna blir fler. Politiken kommer att förskjutas högerut och facket kommer att ge sig ut på gatan i större politiska strejker. I alla fall om man får tro den analys som Studieförbundet Näringsliv och Samhälle [SNS] presenterade den 28 mars.

– Om den svenska anslutningsgraden går ned till en nivå av 50 till 60 procent kommer vi att få se fler konfrontationer mellan staten och fackföreningsrörelsen, menar Johannes Lindwall, docent i statsvetenskap och författare till den aktuella SNS-rapporten.

Johannes Lindwall har jämfört utvecklingen i andra västeuropeiska länder. Där har ett minskat fackmedlemskap också fått som följd att konflikter har uppstått mellan arbetargrupper med säkra anställningar och grupper med osäkra eller inga jobb, sedan de stora facken prioriterat den förra gruppen.

Gösta Torstensson

Montis impopulära arbetsmarknadsreform

Enligt italiensk media har Italiens premiärminister, EU-teknokraten Mario Monti, hotat med att avgå om hans föreslagna arbetsmarknadsreform inte accepteras. Utspelen kommer efter det att överläggningar med arbetsmarknadens parter gått i stöpet och det vänsterinriktade partiet Partito Democratico [PD] har krävt ändringar i reformförslaget.

Den italienska regeringen har bland annat föreslagit ändringar i lagen om uppsägning. Idag kan företag med fler än 15 anställda inte säga upp en arbetstagare under lågkonjunktur utan att riskera rättsligt efterspel. Om en domstol finner att arbetstagaren sades upp utan sakligt skäl kan företaget tvingas att återanställa personen i fråga och betala utebliven lön. Arbetsgivarna menar att detta hindrar dem från att nyanställa under goda tider och är en av förklaringarna till den höga ungdomsarbetslösheten. Regeringen föreslår därför att lagen ändras, bland annat för att företag inte ska tvingas att återanställa. Dessutom föreslås ändringar i arbetslöshetsersättningen och åtgärder för att främja lärlingskap.

Förslagen om ytterligare avregleringar av arbetsmarknaden har dock mött stort motstånd från de italienska facken som nu hotar med storstrejk. Dessutom visar en färsk opinionsundersökning att en majoritet av italienarna är negativt inställda till regeringen. Den främsta anledningen uppges arbetsmarknadsreformen, till vilken två tredjedelar av italienarna är emot.

Gösta Torstensson

Det går att stoppa privatiseringarna

På en presskonferens slog Socialdemokraternas partisekreterare Carin Jämtin fast: "Vi vill inte förbjuda vinster i välfärden. Det är omöjligt att göra det."

Men politik är att vilja, såsom Olof Palme formulerade saken på den tiden socialdemokraterna fortfarande var socialdemokrater. En majoritet i riksdagen kan besluta om en lag om att privata företag inom skola, omsorg och vård inte får statsbidrag eller några andra bidrag från den offentliga sektorn. Riv upp lagen om valfrihet och

**Stöd Folkrörelsen
Nej till EU:s
kampanjfond. Hela
vår verksamhet
bygger på frivilliga
bidrag. Sätt in
ett valfritt belopp
på plusgiro 603
95 78 - 7.**

ersätt den men en uppdaterad Lex Pysslingen.

I stället vill Carin Jämtin göra det möjligt för kommuner och landsting att välja om till exempel äldreomsorgen ska utföras av stiftelser, ideella föreningar eller kooperativ. Detta ska ske genom förändringar i lagen om offentlig upphandling och lagen om valfrihet. Det blir betydligt knepigare eftersom det kräver ändringar av EU-rätten.

Men den EU-rätt som ligger till grund för lagen om offentlig upphandling gör det möjligt för stat, kommun och landsting att fortsätta bedriva verksamheterna i egen regi, det är först om de svenska myndigheterna bestämmer sig för att upphandla verksamheten som EU-reglerna sätter gränser för handlingsfriheten. I princip är det den anbudsgivare som lägger det lägsta anbudet som vinner. Man får till exempel inte ställa krav på kollektivavtal. Man kan heller inte rikta upphandlingen till sådana behjärtansvärda organisationer som Carin Jämtin föreslår, utan det ska vara fritt fram för privata vårdföretag från hela EU-marknaden att lägga anbud.

Det förefaller betydligt enklare att få till stånd en rödgrön regering som börjar ta tillbaka de privatiserade verksamheterna till offentlig regi, än att försöka förändra EU:s marknadsliberala regelverk för offentlig upphandling. Med Lissabonfördraget kommer Sverige i princip att få 1,8 procent av rösterna i det lagstiftande ministerrådet och 20 av 751 ledamöter i det medlagstiftande EU-parlamentet.

Gösta Torstensson

Rekordbesparingar trots hårda protester i Spanien

Spanska regeringen slog den 30 mars nytt rekord i åtstramningar med en budget som ska leva upp till kraven från övermakten i Bryssel. Premiärminister Mariano Rajoy backar inte trots fackens generalstrejk den 29 mars då miljoner människor demonstrerade mot regeringens ”arbetsmarknadsreformer”, dvs. attacker mot löntagarna och fackföreningarna.

Samtidigt som budgetminister Critobal Montoro presenterade budget i Madrid möttes euroländernas finansministrar i Köpenhamn. De gav den spanska regeringen en tuff hemläxa på sitt senaste möte, att höja takten i nedskärningarna med ytterligare 0,5 procent av landets bruttonationalprodukt utöver tidigare planerade besparingar. Enligt EU-källor, som Dagens Nyheter hänvisar till, har den spanska regeringen i praktiken förhandlat om budgeten med EU-kommisionen för att få godkänt innan den läggs fram för spanska parlamentet.

– Jag tror att Spaniens budget kommer att mottas positivt på eurogruppens möte, säger en EU-diplomat till Dagens Nyheter [30 mars].

REDAN FÖRRA REGERINGEN, UNDER LEDNING av socialdemokraten José Luis Rodríguez Zapatero, sparade och sänkte löner. Mariano Rajoys borgerliga regering, vald i november, har tvingats öka takten.

Avregleringarna av arbetsmarknaden innebär att uppsägningstiden och avgångsvederlaget minskar, medan maximitiden för tillfälliga anställningar blir tre istället för två år. De indexreglerade lönerna, dvs. att löner automatiskt ökar i takt med inflationen, ska tas bort.

Samtidigt luckras kollektivavtalssystemet upp. Arbetsgivarna ska kunna strunta i nationella kollektivavtal. Riksavtal ska kunna ersättas med ett lokalt avtal med sämre villkor.

Premiärminister Rajoys konservativa regering vann en storseger i valet i november trots hot om en hårdhänt ekonomisk politik för att, som det heter, ta Spanien ur krisen.

Generalstrejken kommer minst sagt olägligt för Spaniens konservative premiärminister Mariano Rajoy. Han har under sina första hundra dagar vid makten dragit i gång ett ambitiöst reformprogram – för ambitiöst menar kritikerna –

där den nya regeringen gjort det lättare att avskeda anställda, samtidigt som man dragit ner den ersättning de uppsagda har rätt att få.

Generalstrejken där flera bilfabrikers produktion stoppades och kommunikationerna drogs ned till miniminivå visar på ett starkt folkligt missnöje med högerregeringens avregleringar av arbetsmarknaden. De två största fackliga centralorganisationerna CCOO och GTU vill i stället se hårdare tag mot skattebedrägerier och större investeringar i offentlig sektor. Enligt obekräftade uppgifter deltog nästan var tredje anställd i generalstrejken.

Inställda tåg, flyg och en kollektivtrafik som bara gick sporadiskt ledde till att stora delar av Spanien stod stilla. Fabriker var tomma, och till och med vissa regionala tv-kanaler visade ingenting annat än en svart bildskärm när CCOO och UGT tagit ut sina medlemmar i en 24 timmar lång generalstrejk. Över hela landet samlades ilska och uppgivna spanjorer för att demonstrera.

– Vi kommer inte att backa oavsett hur många eller få som deltar i strejken, sade budgetminister Critobal Montoro.

Spanien har i dag EU:s högsta arbetslöshet. Nästan 23 procent står utan jobb. Den officiella prognosen är att den siffran stiger till 24,3 procent i slutet av 2012. Samtidigt var budgetunderskottet förra året hela 8,5 procent av BNP, långt över EU:s tillåtna gräns på 3 procent. I början av mars lät Mariano Rajoy meddela att Spanien inte kommer klara att minska underskottet i den takt EU kräver. I stället för en minskning till 4,4 procent i år, skulle underskottet bli 5,8 procent, en nyhet som fick EU-ledarna att slå bakut.

Om regeringen inte genomdriver en budget som visar att landet kan klara att få ned budgetunderskottet till den kompromiss man kommit överens om med EU, att budgetunderskottet ska minska från 8,5 procent 2011 till 5,3 procent 2012, så hotar Bryssel med att utfärda ekonomiska repressalier mot regeringen i Madrid.

Enligt EU-kommissionären Olli Rehn kommer Spanien för att klara detta mål tvingas genomföra de mest kännbara nedskärningarna i hela eurozonen, bortsett från Grekland. Det handlar om nedskärningar och skattehöjningar på minst 35 miljarder euro, omkring 320 miljarder svenska kronor.

Gösta Torstensson

En ständig flytt efter jobben

OECD, de rika ländernas ekonomiska samarbetsorganisation, drar i sin årliga granskning av eurozonen slutsatsen att det återstår mycket innan EU:s inre marknad verkligen är en transnationell marknad.

Det största hindret är enligt OECD marknadsreglering på nationell nivå och dålig implementering av redan gjorda åtaganden.

OECD efterlyser åtgärder som främjar rörligheten på arbetsmarknaden. Folk ska flytta dit det finns jobb kors och tvärs över gränserna mellan medlemsländerna. Utöver språkliga barriärer pekar OECD på att det även finns hinder i form av nationella arbetsmarknadsregler och pensionsystem. "Strukturreformer" är särskilt viktiga för att få igång ekonomierna i eurozonens skuldländer, konstaterar OECD.

OECD VISAR I SIN STATISTIK ATT invandringen till krisländerna minskat dramatiskt de senaste åren, i vissa fall med upp till 30 procent. De östeuropeiska arbetarna stannar hemma. De som redan är på plats tar sina besparingar och åker hem. För när krisen slår till avskedas de med sämst förankring på arbetsmarknaden, med tillfälliga kontrakt, först.

Nu står vi inför nästa våg av geografisk rörlighet; utvandringen av spanjorer, italienare, greker, portugiser och irländare till länder som Tyskland, Frankrike och Sverige. Det är en slags EMU-stabilisator som tar fart, en ständig flytt efter jobben över den europeiska kontinenten, för att motverka de negativa konsekvenserna av den överstatliga valutan.

Eller som Göran Persson sade på den tid han var socialdemokratisk finansminister: "När den finske skogsarbetaren med glädje tar och får ett jobb i en fransk vingård, då fungerar EMU." [Dagens Politik, 9 maj 1996]

EUROKRISEN, SOM RULLAR PÅ MED oförminskad styrka, är på väg att skapa den rörliga arbetskraft som EMU i praktiken kräver för att fungera. Hundratusentals människor som sveps fram och tillbaka över kontinenten i takt med konjunkturerna.

"Det är ingen vacker framtidsbild", skriver Aftonbladets kulturskribent Petter Larsson [29 mars]. "Men så länge de dominerande ländernas högerregeringar håller fast vid nedskärningar som driver krisländerna djupare ner i depressionen förvandlas unionens öppna arbetsmarknad från en fantastisk frihet att söka lyckan, till ett hårt tvång för allt fler."

Gösta Torstensson

Köp och läs Det stora tågrånet

Köp Mikael Nybergs bok *Det stora tågrånet* genom Folkrörelsen Nej till EU till reducerat pris. Du betalar 200 kronor plus porto [ordinare bokhandelspris 269 kronor]. Beställ boken genom att mejla gosta.torstensson@nejtill.eu.se

Dom bereder väg för social dumpning i Norge

I slutet av mars avslutades förhandlingarna i ett principiellt viktigt mål i den norska hovrätten, Lagmannsretten. I det norska avtalssystemet använder sig parterna av en allmängöring av kollektivavtal för att motverka social dumpning. Saken gäller vilka minivillkor eller innehållet i det golv som kan ingå i en allmänförklaring.

Mera specifikt gäller saken att den norska arbetsgivarorganisationen NHO och nio företag har vänt sig emot en allmänförklaring av ett antal tillägg till det norska industriavtalet [Verksteds-overenskomsten].

LO:s advokat Håkon Angell uttryckte i rätten vad det handlar om:

– Vi utmanas på om det är tillåtet med normala minivillkor som obekvämlighetstillägg, när arbetet görs utanför hemorten [tillägg på 20 procent av lönen], samt grundläggande saker som att få täckt kostnader för resa, kost och logi. Det här går mycket längre än det svenska Laval-målet. De möjliga konsekvenserna är mycket större, varnade Angell, och han menade att om hovrätten går på NHO:s linje så kommer en allmänförklaring inte längre att skydda vare sig norska eller utländska löntagare.

NHO argumenterade för att dessa tillägg inte är förenliga med EES-avtalets krav på fri rörlighet för tjänster.

FÖR NORSKA LO ÄR DET OMÖJLIGT att ställa sig bakom en allmänförklaring som i praktiken innebär ett legaliserat lönetak, som inte tillåter obekvämlighetstillägg och täckning av kostnader för resa kost och logi. Det kommer att få spridningseffekter.

Det gäller inte bara som i det här målet byggbranschen.

– Det gäller också andra branscher som präglas av oseriositet som fiskeri-, livsmedel- och hotell och restaurangbranscherna. Konsekvensen blir att oron på arbetsmarknaden kommer att blossa upp igen. Utan en skyddande allmänförklaring kommer man att möta krav på lokala sympatiaktioner av en hittills okänd omfattning, säger Håkon Agnell.

LO:s advokat menar att förhållandet mellan parterna i arbetsmarknaden kommer att försämrars, vilket riskerar den norska arbetsmarknadsmodellen. Också LO:s uppslutning bakom EES-

avtalet kan påverkas.

–Vi ser nu en ökande skepsis mot EES-avtalet. Nyligen har det varit postdirektivet och bemanningsdirektivet. Förlorar vi detta mål, så ökar skepsisen, sade Håkon Agnell.

Nu ska hovrätten göra en nationell värdering. Detta efter det att Eftadomstolen i ett rådgivande förhandsbesked har funnit att täckning av kostnader för resa, kost och logi strider mot EES-avtalet med hänvisning till att detta strider mot något som EES-rätten kallas för den ”allmänna ordningen”.

Jan-Erik Gustafsson

Regeringen krävs på regler för utstationerade arbetare

Riksdagen uppmanar regeringen att förtydliga reglerna om löntagare från andra EU-länder som arbetar tillfälligt i Sverige.

Riksdagen ställer sig bakom förslaget, som från början kom från Socialdemokraterna, om att regeringen ska återkomma med ett förslag som ”förtydligar uppdragsgivarnas ansvar” vid så kallad utstationering.

Det handlar om att skydda lönerna och trygga löneutbetalningarna när det bildas långa kedjor av entreprenörer bland uppdragsgivarna, när löntagare från andra EU-länder arbetar kortare perioder i Sverige.

EU-kommissionen föreslog nyligen nya regler med det uttalade syftet att skydda utstationerade arbetare. Det handlar både om en ”bättre tillämpning” av gällande utstationeringsdirektiv, och en ny förordning som fått fackföreningsrörelsen att reagera såväl i Sverige som i Europa.

Enligt EU-kommissionens förslag ska de åtgärder som vidtas vid en konflikt på arbetsmarknaden vara ”proportionerliga”. Åtgärderna får inte överskrida det som är nödvändigt för att den stridande parten ska få igenom sina krav. Vad som anses som ”proportionerligt” ska tolkas av EU-domstolen.

– En proportionalitetsprincip är helt främmande för vår svenska modell. Det skulle öka domstolarnas makt att bestämma vad som är rätt på arbetsmarknaden, säger Claes-Mikael Jonsson, LO-jurist och ledamot i Europafackets arbetsgrupp för partsrelationer och arbetsrätt.

Gösta Torstensson

Transcom hyr in från Uniflex

Uniflex Bemanning har förlängt samarbetsavtalet med Transcom. Avtalet gäller till och med den sista februari 2014 och omfattar uthyrning av personal till Transcoms samtliga enheter i Sverige. Transcom idag finns på fem orter i Sverige med cirka 2.500 anställda.

Historiskt har avtalet uppgått till mellan 50 och 100 miljoner kronor årligen och enligt Uniflex bedömning är potentialen för det nya avtalet ungefär i nivå med tidigare år, skriver bolaget i ett pressmeddelande.

Transcom är ett Kinnevikföretag som sysslar med lite allt möjligt; ”vi hanterar företags kundkommunikation genom hela kundlivscykeln, från kundintag till löpande kundtjänst, support och betalningshantering samt inkassolösning”, skriver Transcom på sin hemsida. Där informerar man också att företaget kan ”erbjuda nordiska lösningar från lågkostnadsländer”.

Miljardlån till Portugal från IMF

Den internationella valutafonden, IMF, godkände den 4 april en utbetalning på 5,2 miljarder euro i stödpaketet för Portugal. Det rapporterar Bloomberg News.

Utbetalningen sker efter att IMF:s genomgång visat att Portugal följt villkoren i stödpaketet. Som vanligt handlar IMF:s krav om åtstramningar, nedskärningar och privatiseringar.

Det går bakåt för Euroland

Världen runt publiceras inköpschefsindex varje månad som en snabb och enhetligt konjunkturindikator. 50 i inköpschefsindex är skiljelinjen mellan uppgång och nedgång i konjunkturen.

I Euroland är inköpschefsindex för mars klart under 50. Inköpschefsindex för industrin sjönk till 47,7 i mars, jämfört med 49,9 månaden före. Delindex för nya order sjönk, liksom delindex för produktion.

Inköpschefsindex i Frankrike sjönk till 46,7 vilket är den lägsta nivån på 33 månader. I Tyskland sjönk index under 50 efter att ha legat strax över de senaste månaderna.

Vad dessa siffror visar att konjunkturen i Euroland backar. Och kan ses som ytterligare ett tecken på eurokapitalismens inre sönderfall.

SJ tar över tågtrafik i Västsverige

SJ tar över trafiken med pendeltåg och regiontåg i Västar Götaland från det dansk-ägda, konkurshotade DSB Väst. Skiftet görs den 1 maj, meddelar regionens kollektivtrafikbolag Västtrafik.

DSB betalar 245 miljoner kronor i ersättning till Västtrafik för att få dra sig ur ett avtal som gällde till 2018. Företaget har tidigare varnats på grund av bristande kvalitet.

ECB kräver lönesänkningar

Europeiska centralbanken, ECB, lämnar styrräntan oförändrad på 1,00 procent. ECB konstaterar att senaste tidens ekonomiska statistik har varit blandad, men inte så svag att det skulle motivera en räntesänkning.

Inflationen, som är den parameter som styr den europeiska centralbankens räntepolitik, kommer troligen att ligga över 2 procent under resten av 2012, men pristrycket väntas vara begränsat på grund av ”måttlig tillväxt” och ”låga inflationsförväntningar”.

ECB-chefen Mario Draghi upprepade att euroländerna måste uppfylla sina åtaganden under EU:s så kallade stabilitetspakt. Länder som förlorat konkurrenskraft måste anpassa lönerna, menade ECB-chefen.

– Lösningen på obalanserna inom eurozonen är inte att sänka tillväxten i de bästa länderna utan att höja konkurrenskraften i de sämre länderna, sade Mario Draghi.

Apoteksombud kvar i glesbygden

Statliga Apoteket AB kommer även i fortsättningen att finnas kvar i glesbygden, rapporterar Ekot i Sveriges Radio.

Skyldigheten att ha apoteksombud på mindre orter går ut den 1 juli i år, men riksdagens socialutskott föreslår att ombuden ska finnas kvar i ytterligare tre år. Regeringen har givit ett positivt besked, enligt socialutskottets ordförande.

[eu och facket] är ett nyhetsbrev för folkrörelsen nej till eu:s fackliga nätverk. ansvarig utgivare: jan-erik gustafsson. redaktör: gösta torstensson. adress: rondovägen 312, 142 41 skogås. tfn: 08-771 43 79. e-post: gosta.torstensson@nejtill.eu.se.

folkrörelsen nej till eu är en partipolitiskt obunden medlemsorganisation. adress: pölgatan 5, 414 60 göteborg. e-post: kansli@nejtill.eu.se. hemsida: www.nejtill.eu.se.